

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2022/63 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı : 2025/124

Karar Tarihi : 25/12/2025

I. MALİ DENETİMİN KONUSU

Demokrasi ve Atılım Partisinin 2021 yılı kesin hesabının incelenmesidir.

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Kadir ÖZKAYA, Engin YILDIRIM, Muammer TOPAL, M. Emin KUZ, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Yıldız SEFERİNOĞLU, Selahaddin MENTEŞ, Basri BAĞCI, İrfan FİDAN, Kenan YAŞAR ve Muhterem İNCE'nin katılımlarıyla 9/3/2023 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında;

2. Demokrasi ve Atılım Partisinin 2021 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

-Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine,

-Esas incelemenin yapılması için Genel Merkez kesin hesabının dayanağını oluşturan gelir-gider belgeleri ile bu belgelerin kaydedildiği defterleri Sayıştay Başkanlığına göndermesi için Partiya bu kararın tebliğinden itibaren otuz gün süre verilmesine,

OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

3. Demokrasi ve Atılım Partisinin Anayasa Mahkemesine verdiği 2021 yılı kesin hesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren ve Sayıştay Başkanlığı tarafından hazırlanıp Raportör Oğuz ÇAKAR tarafından Heyete sunulan esas inceleme raporu, Anayasa'nın ve 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Kanun'un ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

4. Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Partinin 2021 yılı gelirleri toplamının 39.702.248,16 TL, geçen yıldan devreden nakit toplamının 2.547.124,97 TL ve yıl sonundaki borç toplamının 718.507,57 TL; giderleri toplamının 41.187.826,59 TL, gelecek yıla devreden nakit toplamının 1.247.034,80 TL ve yıl sonundaki alacak toplamının 533.019,31 TL olduğu anlaşılmıştır.

5. Partinin 2021 yılı kesin hesabının gelir ve gider tutarları doğru ve denk olup söz konusu tutarların 2820 sayılı Kanun'a uygunluğu incelenmiştir.

A. Gelirlerin İncelenmesi**1. Genel Merkez Gelirleri**

6. Partinin Genel Merkez gelirleri toplamı 12.658.031,81 TL olup bu tutarın 12.307.491,66 TL'si bağış ve yardımlardan, 13.500 TL'si milletvekili aidatlarından, 235.672,98 TL'si satış gelirlerinden (bayrak, rozet, flama vb.), 24.692,17 TL'si faiz ve

nemalandırma gelirlerinden ve 76.675 TL'si ise sair gelirlerden oluşmaktadır. Parti Genel Merkezinin geçen yıldan devreden nakit toplamının 2.009.668,93 TL, yıl sonundaki borç toplamının ise 175.020,29 TL olduğu anlaşılmıştır.

7. Parti tarafından Sayıştay Başkanlığına gönderilen Genel Merkez kesin hesabının dayanağını oluşturan gelir belgeleri ile bu belgelerin kaydedildiği defterler ile 2021 yılına ait banka hesap özeti incelenmesi neticesinde aşağıda belirtilenler dışında gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

8. İşletme defteri ile banka hesap özeti yer alan ve “4227620 ödeme emri ile bağış” şeklinde kaydedilen 12/5/2021 tarihli ve 000479 fiş No.lu 3.001 TL bağışa ilişkin olarak bağış yapan kişi ya da kurum adına herhangi bir kimlik bilgisinin yer almadığı görülmüştür.

Bu doğrultuda Partiye, gerekli açıklamayı yapması amacıyla 16/1/2025 tarihli ve E-93995552-175.01-225003311 sayılı evrak gönderilmiş ve Partiden eksiklikleri tamamlaması istenmiştir. Parti 5/2/2025 tarihinde verdiği cevapta söz konusu bağışa ilişkin olarak “... “4227620 Referans No'lu” Türk Ekonomi Bankasından bağış olarak gönderildiği anlaşılan ancak bağış yapan kişi ya da kurum bilgisinin yer almadığından muhasebe kayıtlarına “4227620 ödeme emir bağış” olarak kaydedilen banka hesap ekstresi ve ilgili bağışa ilişkin Garanti Bankası dekontu yazı ekindedir.” demiş, dolayısıyla bağış yapan kişi ya da kurum hakkında bir açıklamaya yer vermemiştir.

2820 sayılı Kanun'un “Bağışlar” başlıklı 66. maddesinin ikinci fıkrasında bağış veya bağışların bağışta bulunana veya yetkili temsilcisine ya da vekiline ait olduğunun partice verilen makbuzda açıkça belirtilmesi gerektiği, böyle bir belgeye dayanılmaksızın siyasi partilerce bağış kabul edilemeyeceği ve siyasi partilerin adına açılmış banka hesaplarına yapılan bağışlar için ayrıca gelir makbuzu düzenlenmeyeceği ifade edilmektedir.

Aynı Kanun'un “Gelirlerin sağlanmasında usul” başlıklı 69. maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinde ise siyasi partilerin genel merkezlerinin ve teşkilat kademelerinin gelirlerinin parti merkez karar ve yönetim kurulunca bastırılan makbuzlar karşılığında alınacağı; üçüncü fıkrasında ise sağlanan gelirin türü ve miktarı ile gelirin sağlandığı kimsenin adının, soyadının ve adresinin, makbuzu düzenleyen kişinin adının, soyadının ve imzasının, makbuzda ve dip koçanlarında yer alacağı düzenlenmiştir.

Bu hükümlere göre siyasi partilerin gelirleri, parti merkez karar ve yönetim kurulunca bastırılan ve sağlanan gelirin türü ve miktarı ile gelirin sağlandığı kimsenin adı, soyadı ve adresi, makbuzu düzenleyen kişinin sıfatı, adı, soyadı ve imzasına yer verilen makbuzlar karşılığında alınabilmektedir. Siyasi partilerin adına açılmış banka hesaplarına yapılan bağışlar için ayrıca gelir makbuzu düzenlenmeyecektir.

Öte yandan 2820 sayılı Kanun'un 75. maddesinde “Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verir.” ve 76. maddesinde de “Bu Kanunun 69 uncu maddesinde belirtilen esaslara aykırı olarak bir siyasi partinin tevsik edilmeyen kaynaklardan gelir sağladığı anlaşırsa, Anayasa Mahkemesi kararıyla bu gelir Hazineye irat kaydedilir.” hükümleri yer almaktadır.

Parti tarafından bağış olarak bildirilen ancak gelirin sağlandığı kimsenin adının ve soyadının belirtilmediği tutarlar 2820 sayılı Kanun'a uygun kabul edilmemiştir. Bu nedenle 3.001 TL tutarındaki gelir karşılığı Parti mal varlığının Hazineye irat kaydedilmesi gerekir.

2. İl Örgütleri Gelirleri

9. Partinin il örgütlerinin gelirleri toplamı 27.044.216,35 TL olup bu tutarın 502.331,30 TL'si üye giriş aidatından, 1.693.099,85 TL'si üye yıllık aidatından, 24.594.954,01 TL'si bağış ve yardımlardan, 1.300 TL'si satış gelirlerinden (bayrak, rozet, flama vb.), 2.155,89 TL'si faiz ve nemalandırma gelirlerinden ve 250.375,30 TL'si sair gelirlerinden oluşmaktadır. Parti il örgütlerinin geçen yıldan devreden nakit toplamının 537.456,04 TL, yıl sonundaki borç toplamının ise 543.487,28 TL olduğu anlaşılmıştır.

10. Parti il örgütlerinin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan inceleme neticesinde gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

B. Giderlerin İncelenmesi

1. Genel Merkez Giderleri

11. Partinin Genel Merkez giderleri toplamı 14.111.041,72 TL olup bu tutarın 1.407.960,79 TL'si personel giderlerinden, 293.555,99 TL'si elektrik, su ve doğalgaz giderlerinden, 213.190,36 TL'si haberleşme giderlerinden, 1.326.082,78 TL'si tadilat, bakım ve onarım giderlerinden, 6.125 TL'si danışmanlık ve müşavirlik giderlerinden, 1.905.312,54 TL'si kira ve aidat giderlerinden, 37.761,52 TL'si temsil ve ağırlama giderlerinden, 32.380,23 TL'si temizlik giderlerinden, 215.924,82 TL'si yemek ve mutfak giderlerinden, 596.459,93 TL'si kırtasiye, basılı kâğıt ve matbaa giderlerinden, 7.255.714,60 TL'si parti faaliyet giderlerinden, 143,64 TL'si vergi, sigorta, noter ve mahkeme giderlerinden, 590.398,57 TL'si sair giderler toplamından (487.499,61 TL'si demirbaş alım giderlerinden, 9.797,80 TL'si hak alım giderlerinden ve 93.101,16 TL'si diğer çeşitli giderlerden) ve 230.030,95 TL'si geçen yıldan kalan borç ödemelerinden oluşmaktadır. Parti Genel Merkezinin gelecek yıla devreden nakit toplamının 363.796,55 TL, yıl sonundaki alacak toplamının ise 367.882,76 TL olduğu anlaşılmıştır.

12. Parti Genel Merkezinin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan inceleme neticesinde giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2. İl Örgütleri Giderleri

13. Partinin il örgütlerinin giderleri toplamı 27.076.784,87 TL olup bu tutarın 1.174.556,97 TL'si personel giderlerinden, 945.198,99 TL'si elektrik, su ve doğalgaz giderlerinden, 260.229,05 TL'si haberleşme giderlerinden, 2.419.847,99 TL'si tadilat, bakım ve onarım giderlerinden, 33.490,79 TL'si nakliye ve kargo taşıma giderlerinden, 80.417,65 TL'si danışmanlık ve müşavirlik giderlerinden, 47.618,09 TL'si sigorta poliçe giderlerinden, 7.942.872,59 TL'si kira ve aidat giderlerinden, 1.136.439,74 TL'si temsil ve ağırlama giderlerinden, 267.629,79 TL'si temizlik giderlerinden, 539.255,08 TL'si yemek ve mutfak giderlerinden, 494.581,52 TL'si kırtasiye, basılı kâğıt vs. giderlerinden, 168.278,17 TL'si seyahat giderlerinden, 3.227.375,62 TL'si parti faaliyet giderlerinden, 505.286,26 TL'si vergi, sigorta, noter ve mahkeme giderlerinden, 7.122.181,22 TL'si sair giderler toplamından

(5.384.740,19 TL'si demirbaş alım giderlerinden ve 1.737.441,03 TL'si diğer çeşitli giderlerden), 36.896,89 TL'si yerel teşkilatlara yardım giderlerinden ve 674.628,46 TL'si geçen yıldan kalan borç ödemelerinden oluşmaktadır. Parti il örgütlerinin gelecek yıla devreden nakit toplamının 883.238,25 TL, yıl sonundaki alacak toplamının ise 165.136,55 TL olduğu anlaşılmıştır.

14. Parti il örgütlerinin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan inceleme neticesinde giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

C. Parti Mallarının İncelenmesi

15. Demokrasi ve Atılım Partisinin 2021 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede, 5.882.037,60 TL tutarındaki demirbaş ve hak alım giderinin 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu anlaşılmıştır.

IV. SONUÇ

Demokrasi ve Atılım Partisinin 2021 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

A. Kanun'a uygun olmayan toplam 3.001 TL karşılığı Parti mal varlığının 2820 sayılı Kanun'un 75. ve 76. maddeleri uyarınca Hazineye irat kaydedilmesine,

B. Partinin 2021 yılı kesin hesabında gösterilen 39.702.248,16 TL gelir, 2.547.124,97 TL geçen yıldan devreden nakit toplamı ve 718.507,57 TL yıl sonundaki borç toplamı ile 41.187.826,59 TL gider, 1.247.034,80 TL gelecek yıla devreden nakit ve 533.019,31 TL yıl sonundaki alacak toplamından Hazineye gelir kaydedilmesi gerektiği değerlendirilenler dışında kalan bölümün eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'na uygun olduğuna

25/12/2025 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Basri BAĞCI

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Muhterem İNCE

Üye
Yılmaz AKÇİL

Üye
Ömer ÇINAR

Üye
Metin KIRATLI